

† VĂRSĂNUFIE
ARHIEPISCOPUL RÂMNICULUI

Nașterea Mântuitorului Hristos –
izvor de pace și de comuniune veșnică



PASTORALĂ
LA SĂRBĂTOAREA NAȘTERII DOMNULUI
2022



Editura Praxis a Arhiepiscopiei Râmnicului



ÎNALTPREASFINȚITUL PĂRINTE
† VÂRSANUFIE
ARHIEPISCOPUL RÂMNICULUI

† VARSANUFIE
ARHIEPISCOPUL RÂMNICULUI

**Nașterea Mântuitorului Hristos –
izvor de pace și de comuniune
veșnică**

*Scrisoare pastorală la Sărbătoarea
Nașterii Domnului*



Editura *Praxis* a Arhiepiscopiei Râmnicului
Râmnicu-Vâlcea
2022

† VARSANUVIE

Prin harul lui Dumnezeu,
Arhiepiscopul Râmnicului

Preacuviosului cin monahal, preacucernicului cler și
preaiubiților credincioși din cuprinsul Arhiepiscopiei
Râmnicului,

Har, milă și pace de la Dumnezeu Tatăl, Fiul și Sfântul
Duh,
iar de la noi părințești binecuvântări!

*„Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu
și pe pământ pace,
între oameni bunăvoie!”
(Luca II, 14)*

*Preacuvioși și Preacucernici Părinți,
Iubiți fii și fiice duhovnicești,*

Minunată este taina lui Dumnezeu Care, din
nemărginita Sa iubire de oameni, la „plinirea
vremii” (Galateni IV, 4), prin Întruparea Fiului Celui Întâi-
născut din veci din Tatăl, ne-a deschis calea către Împărăția
Cerurilor, odihnind în sufletele noastre „pacea care

covârșește orice minte” (*Filipeni* IV, 7). Mântuitorul Hristos Se face dar al lui Dumnezeu pentru lume, ca prin El lumea să se mântuiască (*Luca* II, 10-11) și să primească viața veșnică: „Dumnezeu pe pământ a venit și omul în cer s-a suit. Toate s-au unit dumnezeiește. S-a făcut trup ca să Se sălășluiască între noi”¹.

Cu adevărat mare este taina drepte credințe: Dumnezeu S-a arătat în trup (*I Timotei* III, 16) și îngerii slăvesc Nașterea Sa, păstorii se închină și făptura se bucură! Întruparea Fiului lui Dumnezeu este prilej de mare bucurie pentru toată creștinătatea și făptura. Pogorându-Se pe pământ, pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire, „Cel fără de ani” a fost întâmpinat de puterile îngerești cu slavoslovie păcii: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoie!” (*Luca* II, 14).

Cerul și pământul s-au umplut de slava Celui neîncăput, însă adâncă și de nepătruns este minunea Nașterii Mântuitorului Hristos. Pruncul născut în ieslea Betleemului este Fiul Cel veșnic al lui Dumnezeu, „chipul lui Dumnezeu Celui nevăzut” (*Coloseni* I, 15), întru Care „locuiește toată plinătatea Dumnezeirii” (*Coloseni* II, 9). Este Cel în Care, prin Care și pentru Care a fost făcută lumea întreagă căci, „toate prin El s-au făcut; și fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut. Întru El era viață și viața era lumina oamenilor” (*Ioan* I, 3-5). În Hristos, umanitatea și dumnezeirea se unesc într-o armonie desăvârșită. Înfățișând modul în care Fiul lui Dumnezeu S-a născut din Sfânta Fecioară Maria, Sfântul Maxim Mărturisitorul zice: „Cuvântul lui Dumnezeu fiind întreg ființă deplină (căci era Dumnezeu) și întreg ipostas neștirbit (căci era Fiu) compunându-Se prin zămislire negrăită, S-a făcut ipostas al trupului pe care l-a luat; și

1 SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR, *Predici la Sărbătorile împărătești și Cuvântări de laudă la sfinți*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2006, pp. 26-30.

prin această taină făcându-Se cu adevărat om întreg, în chip neschimbat. Căci trupul era al Fiului și după trup era cu adevărat Dumnezeu pătimitor împotriva păcatului”².

Dreptmăritori creștini,

Mântuitorul Hristos a cuprins omenirea în viața Sa și i-a oferit posibilitatea de a se îndumnezei: „Cuvântul de viață făcător al lui Dumnezeu S-a sălășluit în trup, l-a prefăcut pe acesta în propriul Său bun, adică în viață și l-a arătat, prin adaos, după rațiunea cea negrăită a unirii Sale cu trupul, de viață făcător, precum este El Însuși prin fire. De aceea trupul lui Hristos face vii pe cei ce se împărtășesc de El. Căci, când vine în cei muritori, alungă moartea și scoate stricăciunea, având în Sine puterea care desființează stricăciunea în mod desăvârșit”³. Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat, S-a făcut Părtaș al firii omenești pentru ca noi să devenim „părtași ai firii dumnezeiești” (II Petru I, 4).

Slăvitul Praznic al Nașterii Domnului este începutul mântuirii noastre, pentru că „Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan III, 16) și arătarea tainei celei din veac, căci „Cel netrupesc a intrat în trupul cel văzut și stricăcios, pentru ca fiind văzut să mă învețe și, învățându-mă, să mă povățuiască spre ceea ce nu se vede”⁴.

2 SFÂNTUL MAXIM MĂRTURISITORUL, *Ambigua*, trad. Pr. D. Stăniloae, în PSB 80, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1983, p. 47.

3 SFÂNTUL CHIRIL AL ALEXANDRIEI, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan*, trad., introd., note de Pr. Dumitru Stăniloae, col. PSB 41, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2000, pp. 400-401.

4 SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR, *Predici la sărbători împărătești și cuvântări de laudă la sfinți*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii

Pentru aceasta, „să se veselească cerurile și să se bucure pământul” (*Psalmul* XCV, 11) la chemarea lui Dumnezeu de a ne împărtăși din darurile cele cerești și din iubirea Preasfintei Treimi, din bucuria îngerilor și a oamenilor care au fost părtași la taina dumnezeiască ce a izvorât bucurie sfântă și pace în sufletele tuturor: „căci Prunc S-a născut, a Cărui stăpânire e pe umărul Lui și se cheamă numele Lui: Înger de mare sfat, Sfetnic minunat, Dumnezeu tare, biruitor, Domn al păcii” (*Isaia* IX, 5-6). Nașterea Domnului aduce cu sine totodată „lumina cunoștinței” care se revarsă din taina iubirii lui Dumnezeu pentru lume și, de aceea, se cuvine să umblăm „întru înnoirea vieții” (*Romani* VI, 4). Venirea Fiului lui Dumnezeu în lume este ca o oglindă a bunătății și a dragostei întrupate în care omul, privind, își poate vedea rănilor sufletului, dorindu-și vindecarea.

Fiorul tainic și bucuria cerească a prezenței Mântuitorului Hristos, prin Întruparea Sa, în cetatea Betleemului, ne călăuzește spre comuniunea noastră cu Dumnezeu și cu lumea întreagă: „Cerul și pământul astăzi s-au împreunat, născându-Se Hristos – spune o cântare a Praznicului. Astăzi Dumnezeu pe pământ a venit și omul la ceruri s-a suit. Astăzi este văzut cu trup Cel din fire nevăzut. Pentru aceasta și noi laudându-L, să-I strigăm: Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pacea pe care ne-a dăruit-o nouă venirea Ta, Mântuitorul nostru, slavă Ție!”⁵.

Fiul lui Dumnezeu a primit în chip smerit nașterea trupească pentru a ne dăruia nașterea duhovnicească, înfierea prin har (*Galateni* IV, 6; *Romani* VIII, 15-17) și ne cere la acest ceas al sărbătorii să ne lăsăm cuprinși de taina coborârii Sale la noi, căci: „Dumnezeu fiind al păcii, Tată

Ortodoxe Române, București, 2002, p. 26.

5 *Stihira a II-a la Litia Praznicului Nașterii Domnului*, în *Mineiul pe Decembrie*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1991, p. 383.

al îndurărilor, a trimis nouă pe Îngerul sfatului cel mare, dăruindu-ne pace”⁶, întrucât „El este pacea noastră” (*Efesenii* II, 14-16) și „Cel Ce stăpânește pacea”⁷. Prin Întruparea Sa, Domnul a rupt legătura păcatului și a vădit dragostea lui Dumnezeu, făcându-Se nouă pildă a smereniei și a curăției minții și inimii. De aceea, sufletele noastre pătrunse de nesfârșita iubire dumnezeiască trebuie să strălucească în fața Cuvântului lui Dumnezeu ca niște făclii ale iubirii și a buneivoințe între oameni, aducătoare de pace sfântă și bucurie negrăită, râvnind totdeauna binele, ca cei care am cunoscut pe Dumnezeu și am fost cunoscuți de Dumnezeu: „cercetatu-ne-ai pe noi de sus, Mântuitorul nostru, Răsăritul răsăriturilor; și cei din întuneric și din umbră am aflat adevărul”⁸.

Fără această legătură de iubire și de comuniune, omul se îndepărtează de Dumnezeu, se înstrăinează de Creatorul și Mântuitorul său. Înstrăinarea, închiderea egoistă în sine, duce la răcirea relațiilor spirituale ale omului cu Dumnezeu și cu semenii săi, la dezbinare și ură, la afundarea sufletului în păcat și, în final, la moartea sufletească. Omul nu trebuie să se mărginească la propria persoană, să fie indiferent de ceea ce se întâmplă în jurul său, ci să-și umple potirul inimii sale cu dragostea jertfelnică ce izvorăște din bucuria pe care ne-a adus-o Fiul lui Dumnezeu prin Nașterea Sa.

6 *Utrenia Praznicului Nașterii Domnului*, cântarea a V-a, în *Mineiul pe Decembrie*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1991 p. 389.

7 *Catavasiile Întâmpinării Domnului*, cântarea a V-a, în *Catavasier*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2002, p. 282.

8 *Luminânda Praznicului Nașterii Domnului*, în *Mineiul pe Decembrie*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1991, p. 394.

Iubiți fii și fiice duhovnicești,

În această perioadă de încercare pentru întreaga lume este nevoie de mai multă nădejde, de mai multă rugăciune și de mai multă încredere în puterea milostivă a lui Dumnezeu Care orânduiește toate spre folosul nostru duhovnicesc și Care Și-a arătat bunătatea, înțelepciunea, dreptatea și purtarea Sa de grijă. Iconomia dumnezeiască este, în același timp, o revelație și o taină, o revelație a disponibilității lui Dumnezeu față de om, dar și o taină a parcursului omului în comuniunea cu Sfânta Treime: „Dumnezeu fiind al păcii, Tată al îndurărilor, pe Îngerul Sfântului Său Celui mare, dăruindu-ne pace, L-a trimis nouă, povățuiți fiind la lumina cunoștinței”⁹. Luminatul Praznic al Nașterii Domnului este sărbătoarea păcii în care Fiul lui Dumnezeu a restabilit comuniunea între ziditor și făptura mâinilor Lui, dar și o sărbătoare a nădejzii, o firidă a harului în care așezăm candela faptelor noastre de zi cu zi și le înfățișăm Domnului Hristos. De aceea, ne rugăm ca Mântuitorul Hristos „să Se sălășluiască, prin credință, în inimile voastre, înrădăcinați și întemeiați fiind în iubire (...) și să cunoașteți iubirea lui Hristos, cea mai presus de cunoștință, ca să vă umpleți de toată plinătatea lui Dumnezeu” (*Efesenii* III, 17-19).

Taina începutului mântuirii noastre ne încredințează de faptul că fiecare dintre noi suntem chemați să primim pacea de la Mântuitorul Hristos, spre a participa, anticipat, la Împărăția lui Dumnezeu care este prezentă în inimile celor credincioși și care „nu este mâncare și băutură, ci dreptate și pace și bucurie în Duhul Sfânt” (*Romani* XIV, 17). Căutarea acestor lucrări departe de Hristos este osteneală în zadar,

⁹ *Catavasiile Nașterii Domnului*, cântarea a V-a, în *Catavasier*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2002, pp. 268-269.

pentru că, învață Sfântul Petru Damaschinul, „sufletul are pace cu Dumnezeu când are pace cu sine și se face întreg după voia lui Dumnezeu”¹⁰. Pacea este binecuvântare de la Dumnezeu, este „roadă adevărată a Duhului”¹¹, este un dar mare și sfânt care trebuie prețuit și cultivat. Pacea este o lucrare dumnezeiască, roadă a Duhului Sfânt în lume, împreună cu dragostea și bucuria (*Galateni* V, 22) și, de aceea, vă îndemnăm să „căutați pacea și sfințenia, fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul” (*Evrei* XII, 14). Dumnezeu ne cheamă să ne manifestăm iubirea față de El și față de semenii noștri, așezând în inimile noastre lumina cunoștinței din taina Întrupării celei mai presus de minte.

Măritul Praznic al Nașterii Domnului ne așază întru legătura păcii nesfârșite a lui Dumnezeu, cu totul deosebită de cea atât de fragilă și limitată a lumii, ea însăși aflată înlăuntrul hotarelor stricăciunii și ale morții, însă și aceasta (pacea lumii) este „un lucru care trebuie să ne preocupe pe toți. Aceasta fiindcă nu trebuie să ne bazăm pe alții să facă pace în timp ce noi nu ne dăm niciun interes în acest sens”¹². Pentru a fi „făcători de pace”, trebuie să dobândim și să păstrăm mai întâi în inimile noastre pacea lui Dumnezeu, conștienți fiind că, întocmai ca și dragostea, aceasta nu se sfârșește și nu cade niciodată, „transcende stricăciunea și moartea. Este pacea desăvârșită a comuniunii personale, a iubirii și jertfei de sine”¹³.

Oamenii care vor „urmări calea păcii, dincolo de orice, vor urni și pe alții în căutarea ei, vor înlătura ura deșartă

10 SFÂNTUL PETRU DAMASCHINUL, *Învățăături Duhovnicești* 21, *Filocalia* 5, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2011, p. 288.

11 PATRIARHUL CALIST, *Capete care au lipsit* 17-18, *Filocalia* 8, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013, p. 287.

12 Alexander SCHEMANN, *Pentru viața lumii*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.

13 GEORGIOS MANTZARIDIS, *Morala creștină*, Editura Bizantină, București, 2006, p. 205.

și vor înceta de a se mai învrăjbi, știind că pacea e atât de prețioasă, încât pentru aceasta S-a coborât Domnul din cer pe pământ și a răscumpărat pe om; din bogat ce a fost și Stăpân al lumii întregi, nimic nu a găsit vrednic să fie prețuit decât această pace, pentru care Și-a vărsat sângele. Iar întrucât a văzut că în întreaga lume a celor zidite nu se afla nicio faptură care să fie vrednică de pacea și de împăcarea pe care le-a adus, Domnul a făcut o faptură nouă din sângele Său, făcându-Se prin aceasta și Împăciuitor, și „Domn al păcii”. De aceea, credincioșii care se închină Acestuia ce altceva ar trebui să facă pentru a-și împăca trebuințele lor, decât să ajungă „făcători de pace” între oameni?”¹⁴. Pentru aceasta ne îndeamnă și Sfântul Apostol Pavel: „ trăiți între voi în bună pace” (*I Tesaloniceni V, 13*).

În pacea lui Dumnezeu suntem îndemnați să-L întâmpinăm pe Mântuitorul Hristos Cel născut trupește în ieslea Betleemului. Suntem îndemnați să ne înălțăm sufletește, prin credință și fapte bineplăcute Părintelui Ceresc, căutând să așezăm în inimile noastre și ale celorlalți iubirea de Dumnezeu și de semenii, pacea și bunăvoința, să așezăm în noi simțirea „care era în Iisus Hristos” (*Filipeni II, 5*), sfințindu-ne viețile și trăind ca „împreună lucrători cu Hristos” (*II Corinteni VI, 1*).

A ne închina întreaga viață lui Dumnezeu înseamnă a trăi permanent, ziua și noaptea, înaintea Lui și împreună cu El, iar acest lucru nu-l putem face decât în taina rugăciunii, pe care Sfântul Ioan Scărarul o numește „însoțirea și unirea omului cu Dumnezeu”¹⁵. Astfel, omul ajunge să-și trăiască viața „ca unul ce se știe pe sine avându-și existența ca dar”¹⁶,

14 SFÂNTUL NICOLAE CABASILĂ, *Despre viața în Hristos*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2009.

15 SFÂNTUL IOAN SCĂRARUL, *Cartea despre nevoițe*, XXVIII, 1, trad. Pr. Dumitru Stăniloae, în *Filocalia*, IX, Editura Humanitas, București, 2002, p. 381.

16 SFÂNTUL MAXIM MĂRTURISITORUL, *Tâlcuire la Tatăl nostru*, în *Filocalia*, II,

cum ne arată Sfântul Maxim Mărturisitorul. Raportându-se neîncetat la Creatorul său, omul credincios caută să ajungă asemenea Lui, dobândind îndumnezeirea prin har și, în același timp, printr-o iubire tot mai cuprinzătoare, acesta intră în comuniune și cu semenii săi. Inima celui care se roagă ajunge ea însăși să fie iubitoare, ca a unuia care se închină Celui Care este Iubirea și ne-a dăruit pacea.

Simțind iubirea nesfârșită a lui Dumnezeu, primim în inimile noastre în chip firesc imboldul de a-i ajuta spiritual și material pe oamenii afectați de diferitele lipsuri, pe copii și bătrâni, pe cei bolnavi și singuri, pentru ca Sărbătoarea Nașterii Domnului să fie, pentru toți, un prilej sfânt de comuniune în iubirea Fiului lui Dumnezeu, Cel Născut în ieslea Betleemului, ca „prin El să avem apropierea către Tatăl, într-un Duh” (*Efesenii* II, 18). Nu trebuie să cerem de la Dumnezeu ceea ce putem face noi, ca oameni. Ajutorarea semenilor reprezintă chipul strălucit prin care arătăm recunoștință Părintelui Ceresc pentru bogăția darurilor împărtășite, nesfârșita Sa purtare de grijă, dar, mai cu seamă, la acest slăvit Praznic, posibilitatea ca omul să poată participa, prin îndumnezeirea sa, la viața divină, să se împărtășească cu Dumnezeu. „Pe cel care era întors de la Dumnezeu – spune Sfântul Chiril al Alexandriei – și-L supărase din pricina neascultării și a mulțimii de păcate, l-a așezat Hristos iarăși în fața Tatălui așa cum este în Sine, și cum era în cel dintâi”¹⁷.

Mulțumirea este capacitatea persoanei de a se deschide spre comuniunea liberă cu Mântuitorul Hristos, prin Duhul Sfânt, după modelul comuniunii Persoanelor Sfintei Treimi și, învață Sfântul Ioan Gură de Aur, „nimic altceva nu cere de la om Dumnezeu universului, după nenumăratele și

trad. Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Humanitas, București, 2005, p. 242.

17 SFÂNTUL CHIRIL AL ALEXANDRIEI, *De adoratione et cultu ...*, PG 68, 620C-621A, în PSB 38, p. 337.

nespusele Lui binefaceri, decât sufletul recunoscător, care să știe să-I mulțumească pentru binefacerile primite”¹⁸.

Cu acest prilej, vă reamintim faptul că Biserica noastră a rânduit ca la cumpăna dintre ani, în noaptea de 31 decembrie spre 1 ianuarie, în fiecare locaș de cult, să se înalțe rugăciuni de mulțumire lui Dumnezeu pentru darurile primite în anul ce a trecut, dar și de cerere, pentru a primi binecuvântarea dumnezeiască în toată lucrarea cea bună și folositoare din Anul Nou în care vom intra.

Totodată, vă facem cunoscut că, în urma Hotărârii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, anul 2023 a fost declarat drept „Anul omagial al pastorației persoanelor vârstnice” și „Anul comemorativ al inmografilor și cântăreților bisericești (psalți)” în Patriarhia Română.

Cu ocazia sărbătorii Nașterii Domnului, a Noului An și a Botezului Domnului, rugăm pe „Dumnezeul nădejdi să vă umple pe fiecare dintre voi de toată bucuria și pacea în credință, ca să prisosească nădejdea voastră, prin puterea Duhului Sfânt” (Romani XV, 12-13).

La mulți ani într-o mântuire!
Un An Nou binecuvântat!

Al vostru al tuturor, de tot binele voitor și către Hristos
Domnul, Cel Născut în ieslea Betleemului, rugător,


† **VARSANUFIE**
Arhiepiscopul Râmnicului

18 SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR, *Scrieri*, partea I, *Omilii la Facere* (I), Omilia XXXII, III, în *PSB* 21, trad., introd., indici și note de Pr. Dumitru Fecioru, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1987, p. 413.

Pastorală dată în reședința arhiepiscopală din
Râmnicu-Vâlcea, la Sărbătoarea Nașterii Domnului
din anul mântuirii 2022.

Precucernicii și Preacuvioșii Părinți din Arhiepiscopia
Râmnicului vor citi această Pastorală în bisericile parohiale
sau mănăstirești la Sfânta Liturghie a Nașterii Domnului, iar
la filiale a doua zi.



ARHIEPISCOPIA RÂMNICULUI
Str. Arhiepiscopiei, nr. 1, Râmnicu-Vâlcea,
cod 240178
Județul Vâlcea, România
www.arhiepiscopiaramnicului.ro